

LIJST 18

Nr.1

Funda İLERİ

PVDR
PARTIJ VOOR DE
RECHTSSTAAT

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2026–2030

Partij voor de Rechtsstaat – Den Haag

“Waar is ons recht?”

Rechtvaardig bestuur. Betrouwbare overheid. Gelijke bescherming.

Partijleider Danielle Tulp

DE RECHTSSTAAT IN HET DAGELIJKS LEVEN

INTRO

Van abstract ideaal naar voelbare bescherming in Den Haag

De rechtsstaat wordt vaak beschreven als een fundament van onze samenleving, maar voor veel inwoners van Den Haag voelt dat fundament niet meer zichtbaar. Niet omdat mensen het belang van recht en regels ontkennen, maar omdat zij in hun dagelijks leven te weinig ervaren dat die regels hen beschermen. De rechtsstaat bestaat voor hen niet in wettenbundels of instituten, maar in brieven van de gemeente, in besluiten over hun woning, in handhaving op straat en in het moment waarop zij hulp nodig hebben en aankloppen bij de overheid.

Juist daar, in die alledaagse contacten, wordt zichtbaar of de rechtsstaat werkelijk functioneert.

Voor een inwoner van Den Haag betekent de rechtsstaat dat hij weet waar hij aan toe is, dat besluiten logisch en uitlegbaar zijn en dat hij niet afhankelijk is van toeval, postcode of persoonlijke contacten. Het betekent dat gelijke situaties gelijk worden behandeld, maar ook dat ruimte bestaat voor maatwerk wanneer standaardregels tot onrecht leiden. Wanneer die balans ontbreekt, ontstaat het gevoel dat de overheid tegenover de burger staat in plaats van naast hem.

Dat gevoel is de afgelopen jaren gegroeid. Inwoners ervaren een overheid die steeds complexer is geworden, waarin procedures zwaarder wegen dan mensen en waarin fouten moeilijk worden erkend. Wie een vergunning aanvraagt, ondersteuning nodig heeft of bezwaar wil maken, belandt vaak in een systeem dat juridisch klopt, maar menselijk tekortschiet. Brieven zijn formeel, besluiten onpersoonlijk en verantwoordelijkheden

versnipperd over verschillende afdelingen. De inwoner wordt geacht het systeem te begrijpen, terwijl het systeem de inwoner niet begrijpt.

De rechtsstaat verliest haar geloofwaardigheid wanneer burgers het idee krijgen dat zij moeten vechten voor hun recht in plaats van erop te kunnen vertrouwen.

Den Haag kent daarbij duidelijke verschillen in hoe beleid en handhaving worden ervaren. Wat in de ene wijk wordt gedoogd, leidt elders tot strikte handhaving. Wat voor de ene ondernemer soepel wordt opgelost, mondt voor de ander uit in langdurige procedures. Deze verschillen zijn zelden het gevolg van bewuste keuzes, maar juist daarom zo schadelijk. Willekeur, ook wanneer zij onbedoeld is, tast de kern van de rechtsstaat aan.

Een bijzonder pijnpunt vormt de manier waarop de menselijke maat uit het bestuur is verdwenen. De nationale toeslagenaffaire heeft laten zien wat er gebeurt wanneer regels zonder context en zonder vertrouwen worden toegepast. Ook op gemeentelijk niveau zien we hoe inwoners vastlopen door kleine fouten, misverstanden of tijdelijke problemen, die direct grote gevolgen krijgen. De rechtsstaat hoort bescherming te bieden tegen dat soort ontsporingen, maar functioneert te vaak pas achteraf, wanneer schade al is ontstaan.

De Partij voor de Rechtsstaat is ervan overtuigd dat een echte rechtsstaat begint vóór het conflict. Dat betekent dat de gemeente signalen serieus neemt, ruimte biedt voor gesprek en de proportionaliteit van haar optreden voortdurend afweegt. Niet elke overtreding vraagt om een sanctie, niet elke fout om een terugvordering, en niet elk probleem om een juridische procedure. Soms vraagt rechtvaardigheid om uitleg, herstel en vertrouwen.

Een andere kernvoorwaarde voor een goed functionerende rechtsstaat is begrijpelijkheid. Wie een besluit ontvangt, moet kunnen begrijpen waarom het is genomen en wat de gevolgen zijn. Te vaak worden inwoners geconfronteerd met abstracte formuleringen, juridische verwijzingen en onduidelijke vervolgstappen. Dat sluit mensen uit die geen juridische kennis hebben en vergroot ongelijkheid. Recht dat niet begrepen wordt, wordt niet als recht ervaren.

Daarom staat voor de Partij voor de Rechtsstaat vast dat transparantie en communicatie geen bijzaak zijn, maar een essentieel onderdeel van rechtsbescherming. De overheid moet aanspreekbaar zijn, uitlegbaar handelen en verantwoordelijkheid nemen voor haar besluiten. Bezwaar maken mag geen laatste redmiddel zijn voor de mondigen, maar een normaal, toegankelijk instrument voor iedereen.

Uiteindelijk draait de rechtsstaat niet om macht, maar om verantwoordelijkheid. Bestuurders en ambtenaren dragen de verantwoordelijkheid om hun bevoegdheden zorgvuldig, proportioneel en mensgericht te gebruiken. Dat vraagt om een bestuurscultuur waarin fouten erkend mogen worden, waarin geleerd wordt van signalen uit de samenleving en waarin vertrouwen het uitgangspunt is.

Voor de Partij voor de Rechtsstaat is de rechtsstaat geen abstract ideaal, maar een dagelijkse opdracht. Een opdracht om Den Haag te besturen met rechtvaardigheid, helderheid en menselijke waardigheid. Pas wanneer inwoners dat daadwerkelijk ervaren in hun contact met de gemeente, wordt Den Haag niet alleen de stad van recht en vrede genoemd, maar ook zo beleefd.

Voorwoord Lijsttrekker Funda Ileri

Den Haag is de stad van vrede en recht, maar voor veel inwoners voelt de overheid juist ver weg, ondoorzichtig of onbereikbaar. Besluiten worden genomen zonder voldoende uitleg, procedures zijn complex en wie geen juridische kennis of netwerk heeft, loopt vast. De Partij voor de Rechtsstaat wil dat veranderen. Niet door meer regels, maar door betere regels, betere uitvoering en echte rechtsbescherming. Niet door polariserende politiek, maar door principieel, controleerbaar en mensgericht bestuur. Burgers moeten erop kunnen rekenen dat de overheid eerlijk, onafhankelijk en menselijk handelt, en openstaat voor kritiek en het herstellen van fouten. Hierbij een aantal voorbeelden waarbij de gemeente heeft gefaald: de toeslagenaffaire en de woningnood. Deze onderwerpen tonen wat er misgaat wanneer de rechtsstaat tekortschiet. De Partij voor de Rechtsstaat kiest voor een Den Haag waarin de burger centraal staat, de overheid dienstbaar en rechtvaardig is, en de rechtsstaat weer voelbaar wordt in het dagelijks leven. De rechtsstaat is geen abstract begrip, maar iets wat je elke dag moet ervaren:

- thuis, als je huurt of een vergunning nodig hebt;
- in je wijk, als het onveilig wordt of de leefbaarheid onder druk staat;
- bij de gemeente, als je een vraag stelt of een besluit krijgt;
- bij handhaving, als regels worden toegepast;
- bij zorg en ondersteuning, als je het even niet alleen redt.

Dit programma beschrijft hoe wij van 2026 tot 2030 werken aan een betrouwbare, rechtvaardige en transparante gemeente Den Haag.

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING – WAAR IS ONS RECHT?

HOOFDSTUK 1 – DE RECHTSSTAAT IN HET DAGELIJKS LEVEN

HOOFDSTUK 2 – VEILIGHEID & HANDHAVING

HOOFDSTUK 3 – BETAALBAAR WONEN

HOOFDSTUK 4 – ARMOEDE & GELIJKWAARDIGHEID

HOOFDSTUK 5 – ECONOMIE & INOVATIE

HOOFDSTUK 6 – ONDERWIJS EN SAMENLEVING

SLOTBESCHOUWING

Partij voor de Rechtsstaat – Partijprogramma Den Haag:

INLEIDING: WAAR IS ONS RECHT?

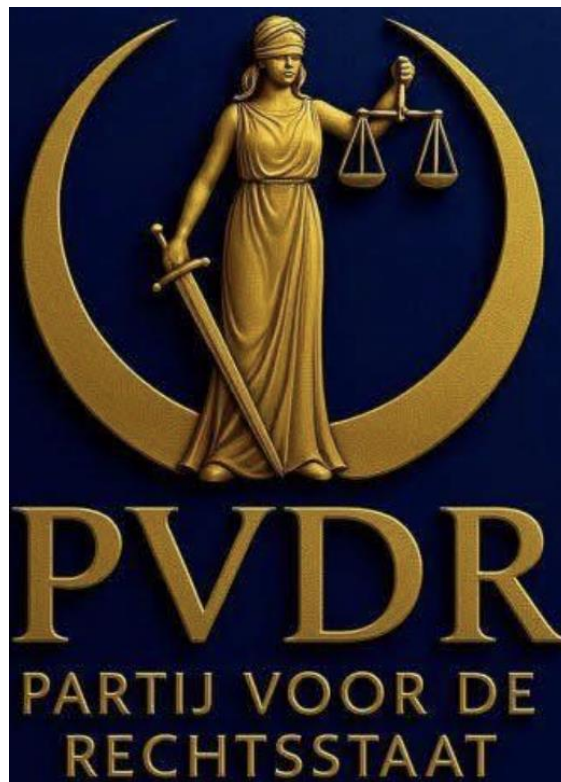
Rechtvaardig bestuur. Betrouwbare overheid. Gelijke bescherming.

Den Haag is de stad van recht en vrede. Hier zetelt het internationaal recht, hier worden wetten gemaakt die het leven van miljoenen mensen raken. Maar voor te veel inwoners van Den Haag voelt het recht steeds verder weg. Het recht op betaalbaar wonen, op gelijke kansen, op veiligheid, op het gehoord mogen worden. De vraag die steeds luider klinkt is: *waar is ons recht?* Dit partijprogramma vertrekt vanuit die fundamentele vraag. Niet als abstract ideaal, maar als dagelijkse realiteit van inwoners die vastlopen in bureaucratie, ongelijkheid en bestuurlijke afstand. Den Haag is een stad met immense kracht, diversiteit en talent, maar ook met scherpe tegenstellingen tussen wijken, generaties en kansen. Rechtvaardigheid mag geen privilege zijn voor enkelen; het moet voelbaar zijn in elke straat, op elke school en in elke portemonnee.

Wij kiezen voor een stad waarin het bestuur weer dienstbaar is aan de inwoners. Waar regels de mens dienen, niet andersom. Waar hardwerkende Hagenaars perspectief hebben, ondernemers ruimte krijgen om te groeien, en kwetsbaren worden beschermd. Dit programma staat voor duidelijke keuzes, sociale rechtvaardigheid en een overheid die naast de burger staat.

Waar is ons recht?

Het antwoord begint hier met beleid dat eerlijk is, daadkrachtig wordt uitgevoerd en Den Haag weer de stad van haar inwoners maakt.

HOOFDSTUK 1 RECHTSBESCHERMING & TOEGANKELIJK BESTUUR

Een overheid die begrijpelijk, aanspreekbaar en corrigeerbaar is

De rechtsstaat houdt niet op bij het nemen van een besluit. Juist op het moment dat een inwoner het oneens is met dat besluit, zich onrechtvaardig behandeld voelt of vastloopt in procedures, moet de overheid laten zien dat zij haar verantwoordelijkheid serieus neemt. Rechtsbescherming is geen formele afhandeling achteraf, maar een wezenlijk onderdeel van goed bestuur.

Voor veel Hagenaars is de stap naar bezwaar of beroep hoog. Niet omdat zij geen gelijk zouden kunnen hebben, maar omdat het systeem ingewikkeld, tijdrovend en intimiderend aanvoelt. Brieven zijn juridisch geformuleerd, termijnen strikt en contactpersonen onduidelijk. Wie geen ervaring heeft met overheidsprocedures of de taal onvoldoende beheerst, haakt af. Daarmee ontstaat stille ongelijkheid: niet iedereen die recht heeft op bescherming, krijgt die ook.

Een toegankelijke overheid begint daarom met begrijpelijkheid. Inwoners moeten weten waar zij terecht kunnen, wie verantwoordelijk is voor hun dossier en wat zij mogen verwachten. Besluiten moeten helder gemotiveerd zijn en ruimte laten voor toelichting en gesprek. Niet als gunst, maar als recht. Een overheid die uitlegt, voorkomt conflicten en herstelt vertrouwen.

Toch blijft uitleg alleen onvoldoende als het systeem niet in staat is zichzelf te corrigeren. Te vaak ervaren inwoners dat bezwaarprocedures vooral gericht zijn op het verdedigen van het oorspronkelijke besluit, in plaats van op een eerlijke heroverweging. Dat voedt het gevoel dat de overheid nooit echt luistert. Voor de Partij voor de Rechtsstaat is dit onacceptabel. Rechtsbescherming verliest haar betekenis wanneer zij slechts procedureel is.

Een betrouwbare overheid durft fouten te erkennen en te herstellen. Dat vraagt om een cultuur waarin herziening niet wordt gezien als gezichtsverlies, maar als teken van zorgvuldigheid. Wanneer een besluit onjuist of onredelijk blijkt, moet correctie snel en zonder onnodige drempels plaatsvinden. De schade voor de inwoner moet daarbij centraal staan, niet de interne logica van het systeem.

Toegankelijk bestuur betekent ook dat de gemeente aanwezig is voordat problemen escaleren. In plaats van wachten tot bezwaar of beroep, moet de overheid actief signalen oppakken, inwoners benaderen en ruimte bieden voor maatwerk. Veel conflicten ontstaan niet door kwade wil, maar door miscommunicatie, onduidelijke regels of persoonlijke omstandigheden. Vroegtijdig contact voorkomt juridisering en onnodige procedures.

Den Haag is een diverse stad, met inwoners met uiteenlopende achtergronden, talen en vaardigheden. Een rechtsstaat die slechts functioneert voor de mondige burger, is geen rechtsstaat. Daarom moet rechtsbescherming voor iedereen bereikbaar zijn, ongeacht opleidingsniveau, inkomen of netwerk. Dat vraagt om laagdrempelige ondersteuning, duidelijke informatie en een overheid die zich bewust is van haar machtspositie.

Uiteindelijk gaat rechtsbescherming niet alleen over regels, maar over vertrouwen. Vertrouwen dat de overheid luistert, verantwoordelijkheid neemt en bereid is zichzelf te corrigeren. Dat vertrouwen is kwetsbaar, maar ook herstelbaar. De Partij voor de Rechtsstaat gelooft dat Den Haag dit vertrouwen kan terugwinnen door bestuur weer menselijk, open en controleerbaar te maken.

Rechtsbescherming en toegankelijk bestuur vormen samen het hart van een gemeente die haar inwoners serieus neemt. Niet door meer regels, maar door beter bestuur. Niet door afstand, maar door nabijheid. Zo wordt de rechtsstaat geen obstakel, maar een vangnet dat iedereen draagt.

HOOFDSTUK 2 Veiligheid en handhaving maar ook rechtsbescherming eerlijk, zichtbaar en voorspelbaar

Wat ervaren inwoners nu?

- In de ene wijk wordt streng gehandhaafd, in de andere nauwelijks.
- Overlast wordt gemeld, maar blijft liggen.
- Handhaving voelt soms willekeurig.

Veiligheid is een kerntaak van de overheid en onlosmakelijk verbonden met de rechtsstaat. Een veilige samenleving is een samenleving waarin de overheid haar beschermende rol effectief vervult, zonder afbreuk te doen aan fundamentele rechten, rechtszekerheid en gelijkheid voor de wet. Veiligheid betekent leefbare wijken waarin bewoners zich beschermd weten, waar vrouwen zich vrij kunnen bewegen in de openbare ruimte en waar kinderen veilig kunnen opgroeien.

In verschillende Haagse wijken staat de veiligheid onder druk. Bewoners signaleren structurele problemen zoals slecht verlichte openbare ruimtes, drugsafval, intimidatie en risicolocaties die onvoldoende veilig zijn ingericht. Deze situaties ondermijnen het veiligheidsgevoel, beperken de bewegingsvrijheid van bewoners en vergroten de kans op criminele activiteiten. De overheid heeft de plicht hier tijdig en doelgericht op in te grijpen.

De recente explosies in Den Haag en elders in het land hebben laten zien hoe ontwrichtend geweld kan zijn voor individuen, ondernemers en buurten. Tegelijkertijd constateren wij dat jongeren steeds vaker via digitale kanalen worden benaderd voor criminele activiteiten. Een rechtsstatelijke aanpak vereist dat kwetsbare groepen worden beschermd, niet gestigmatiseerd. Handhaving mag nooit leiden tot collectieve schuld of stereotypering.

Een sterke rechtsstaat vraagt om een zichtbare, proportionele en preventieve veiligheidsaanpak, waarbij handhaving, bescherming en rechtsbescherming in balans zijn.

Onze uitgangspunten en voorstellen:

1. Onze aanpak is erop gericht te handhaven met een vaste team per wijk die de wijk kennen en te laten handhavers waarbij handhavers en de Boa's zichtbaar en benaderbaar. Daarbij niet alleen boetes uitdelen maar ook uitleg geven.

2. Gerichte bescherming en preventie

Er komt een gespecialiseerde Haagse explosie-eenheid die bewoners en ondernemers ondersteunt bij de gevolgen van geweldsincidenten, dreigingsanalyses uitvoert en preventieve maatregelen adviseert. De focus ligt op bescherming, schadebeperking en vroegtijdige signalering.

3. Proportioneel bestuursrechtelijk optreden

Ondernemers en pandeigenaren die geen betrokkenheid hebben bij strafbare feiten worden als slachtoffers benaderd. Bestuurlijke maatregelen zoals sluiting van panden worden uitsluitend toegepast bij aantoonbaar en actueel gevaar, met inachtneming van proportionaliteit, subsidiariteit en rechtsbescherming.

4. Bescherming tegen huiselijk geweld en femicide

De gemeente ontwikkelt een integraal actieplan tegen huiselijk geweld en vrouwenmoord,

waarin preventie, vroegsignalering, bescherming van slachtoffers en effectieve samenwerking tussen zorg, justitie en hulpverlening centraal staan. Laagdrempelig meldpunt voor huiselijk geweld.

5. Bescherming van jongeren binnen de rechtsstaat

Jongeren worden beschermd tegen criminele ronseling, zowel offline als online. Preventie, begeleiding en perspectief staan voorop, waarbij repressie alleen wordt ingezet wanneer dat noodzakelijk en gerechtvaardigd is.

6. Veilige openbare ruimte als publieke verantwoordelijkheid

De gemeente investeert structureel in verlichting, toezicht en inrichting van risicogebieden, zodat de openbare ruimte veilig en toegankelijk blijft voor iedereen.

HOOFDSTUK 3 BETAALBAAR WONEN & LEEFBAARHEID

De rechtsstaat begint met een dak boven je hoofd

De rechtsstaat begint met een dak boven je hoofd. Zonder een veilige, betaalbare en stabiele woonplek verliest het recht zijn betekenis. Wie niet weet of hij kan blijven wonen, wie wordt geconfronteerd met overbewoning, torenhoge huren of jarenlange wachttijden, ervaart dagelijks hoe fundamentele rechten onder druk komen te staan. In Den Haag is wonen voor te veel inwoners geen zekerheid meer, maar een voortdurende strijd. De aanhoudende woningnood raakt starters, gezinnen, ouderen en kwetsbare groepen en vraagt om actieve regie van de lokale overheid.

De Partij voor de Rechtsstaat beschouwt wonen als een publieke verantwoordelijkheid, waarbij de gemeente haar wettelijke instrumenten volledig benut om betaalbare, veilige en duurzame huisvesting te realiseren. Voor de Partij voor de Rechtsstaat is wonen dan ook een kernonderdeel van de rechtsstaat. Dat betekent dat de gemeente actief verantwoordelijkheid neemt voor eerlijke toewijzing, duidelijke regels en effectieve bescherming tegen misstanden. Huisjesmelkerij, uitbuiting en illegale verhuur ondermijnen niet alleen de woningmarkt, maar ook het gevoel van veiligheid en vertrouwen in de overheid. Wie misstanden meldt, moet erop kunnen rekenen dat de gemeente optreedt. Onze uitgangspunten

1. Actieve regierol

- Wonen is een sociaal grondrecht en vraagt om actieve gemeentelijke sturing.
- De gemeente neemt regie waar de markt faalt met een Actieve regierol.
- De gemeente voert een stevig volkshuisvestingsbeleid waarin het algemeen belang leidend is. Dat betekent: betere toezicht op woon wetgeving en de maximale inzet van de Woningwet, Huisvestingswet en Omgevingswet;
- Duidelijke prestatieafspraken met woningcorporaties en ontwikkelaars;
- Transparante toewijzingsregels en gelijke behandeling.

2. Versnelling van woningbouw

- Versnelde vergunningsprocedures binnen wettelijke termijnen;
- Prioriteit voor woningbouwprojecten die bijdragen aan betaalbaarheid en doorstroming;
- Actieve grondpolitiek waar mogelijk (bijv. voorkeursrecht, erfpacht).

3. Betaalbaarheid en toegankelijkheid

- Minimaal 40% betaalbare woningen bij nieuwbouwprojecten (sociaal + middenhuur/middenkoop);
- Actieve handhaving op huurprijzen en misstanden;
- Bescherming van starters en lokale woningzoekenden binnen de wettelijke kaders.

4. Herontwikkeling en leegstand

- Actieve aanpak van langdurige leegstand; Transformatie van kantoren, winkels en ander vastgoed naar woningen;
- Gebruik van bestaande bevoegdheden (leegstandsverordening, opkoopbescherming).

5. Regionale samenwerking

- Regionale afstemming over woningbouwopgaven en spreiding;
- Duidelijke afspraken over bouwproductie en verdeling;
- Geen afschuiven van verantwoordelijkheid tussen gemeenten.

6. Duurzame en leefbare wijken

- Investerings in isolatie, energiebesparing en klimaatadaptatie;
- Stimulering van circulair bouwen binnen gemeentelijke projecten;
- Wijken die sociaal gemengd, veilig en toekomstbestendig zijn.

Rechtsstatelijke waarborging & bescherming

De gemeente waarborgt dat:

- bewoners inspraak hebben en serieus worden gehoord;
- besluiten transparant, toetsbaar en juridisch zorgvuldig zijn;
- handhaving proportioneel en menselijk plaatsvindt.

De Partij voor de Rechtsstaat kiest voor een gemeente die niet afwacht, maar handelt binnen haar bevoegdheden en verantwoordelijkheid neemt voor het recht op wonen.

Leefbaarheid als verlengstuk van woonrecht

Een woning alleen is niet voldoende. De rechtsstaat strekt zich uit tot de directe leefomgeving. Een wijk moet veilig, schoon, bereikbaar en gezond zijn. Woningnood, verkeersdruk, parkeertarieven en groenvoorziening zijn geen losse dossiers. Zij bepalen gezamenlijk de kwaliteit van het dagelijks leven. De gemeente moet daarom integraal sturen, met duidelijke keuzes en transparante afwegingen. De Partij voor de Rechtsstaat kiest voor een veilige woning, een schone straat, eerlijke regels en een wijk waar mensen zich thuis voelen.

Parkeren en rechtvaardige tarieven

Het parkeerbeleid raakt direct aan het dagelijks leven van bewoners en ondernemers. Wanneer tarieven onlogisch of buitensporig worden ervaren, ondermijnt dat het vertrouwen in lokaal bestuur.

De Partij voor de Rechtsstaat staat voor:

- een logisch en transparant parkeersysteem;
- redelijke tarieven die in verhouding staan tot de locatie;
- bescherming van bewoners tegen verdringing door bezoekers of forensen;
- duidelijke communicatie over wijzigingen en onderbouwing van tarieven.

Parkeerbeleid is geen inkomsteninstrument, maar een middel om bereikbaarheid en leefbaarheid in balans te houden.

Verkeersdruk en circulatie

Overmatige verkeersdruk in woonwijken tast veiligheid, gezondheid en woonkwaliteit aan. Sluipverkeer, onoverzichtelijke kruispunten en onvoldoende doorstroming leiden tot frustratie en onveilige situaties.

De gemeente moet actief sturen op:

- slimme verkeerscirculatieplannen per wijk;
- vermindering van doorgaand verkeer in woongebieden;
- veilige routes voor voetgangers en fietsers;
- betere afstemming van verkeerslichten en doorstroming.

Mobiliteit is een publieke ordeningsvraag. Bereikbaarheid en leefkwaliteit moeten hand in hand gaan.

Groenvoorziening en gezonde leefomgeving

Groen is geen esthetische luxe, maar een voorwaarde voor gezondheid, klimaatbestendigheid en sociale samenhang. In versteende wijken zonder voldoende groen stapelen problemen zich sneller op: hittestress, verminderde luchtkwaliteit en minder sociale interactie.

De Partij voor de Rechtsstaat pleit voor:

- structureel onderhoud van bestaande groenvoorzieningen;
- extra bomen en schaduwplekken in dichtbebouwde wijken;
- betrokkenheid van bewoners bij inrichting en beheer van hun leefomgeving;
- vergroening als integraal onderdeel van woningbouw en herontwikkeling.

Een leefbare wijk is een wijk waarin mensen willen blijven wonen en de burgers bij betrokken worden.

HOOFDSTUK 4 ARMOEDE & GELIJKWAARDIGHEID

Armoede bestrijden is recht herstellen

Sociale rechtvaardigheid begint waar mensen niet meer hoeven te vechten om te overleven. In een stad als Den Haag, met haar rijkdom, kennis en internationale uitstraling, mag armoede geen structureel gegeven zijn. Toch leven duizenden Hagenaars dagelijks met financiële onzekerheid, schulden en stress. Niet omdat zij niet willen werken of meedoen, maar omdat het systeem hen onvoldoende beschermt. Voor de Partij voor de Rechtsstaat is armoede daarom geen individueel falen, maar een maatschappelijk en bestuurlijk probleem.

Armoede raakt aan de kern van de rechtsstaat. Wie voortdurend moet kiezen tussen huur, energie of boodschappen, heeft weinig ruimte om zijn rechten te kennen of te benutten. Wie vastloopt in schulden, verliest overzicht, vertrouwen en soms zelfs zijn stem. De rechtsstaat verliest haar betekenis wanneer mensen structureel buitenspel staan, terwijl regels en instanties zich opstapelen.

In Den Haag zien we hoe armoede zich vaak stil ontwikkelt. Werkenden met lage of onzekere inkomens, alleenstaande ouders, zelfstandigen zonder buffer en ouderen met beperkte middelen vallen regelmatig buiten bestaande regelingen of durven geen hulp te vragen. Schaamte, onbegrip en ingewikkelde procedures vormen hoge drempels. Preventie schiet tekort wanneer ondersteuning pas beschikbaar komt nadat problemen zijn geëscaleerd.

De Partij voor de Rechtsstaat kiest daarom voor een benadering waarin preventie centraal staat. Dat betekent vroegtijdig signaleren van financiële problemen, eenvoudige toegang tot ondersteuning en actieve begeleiding voordat schulden onhoudbaar worden. Niet controleren en sanctioneren als uitgangspunt, maar stabiliseren en versterken. Een overheid die problemen ziet aankomen en handelt, voorkomt menselijk leed én hogere maatschappelijke kosten.

Armoedebestrijding vraagt ook om vertrouwen. Te vaak ervaren inwoners dat zij zich moeten verantwoorden alsof zij misbruik maken van voorzieningen, terwijl zij juist hulp nodig hebben. Die houding vergroot afstand en wantrouwen. Voor de Partij voor de Rechtsstaat geldt dat sociale ondersteuning gebaseerd moet zijn op respect en rechtsgelijkheid. Hulp mag geen gunst zijn, maar een recht dat zorgvuldig en menselijk wordt uitgevoerd.

De Partij voor de Rechtsstaat ziet armoede als een maatschappelijk vraagstuk dat vraagt om rechtvaardig, menselijk en doelgericht beleid. Armoede mag niemand blijvend uitsluiten van deelname aan de samenleving. De overheid moet optreden vanuit het besef dat de burger centraal staat en niet het systeem.

Wij vinden dat iedereen in Nederland recht heeft op een gelijke en eerlijke behandeling, zoals vastgelegd in artikel 1 van de Grondwet. Ieder mens verdient waardigheid, perspectief en een overheid die betrouwbaar en rechtvaardig is.

Armoede is zelden een op zichzelf staand probleem. Zij hangt samen met wonen, gezondheid, onderwijs en veiligheid. Daarom kiest de Partij voor de Rechtsstaat voor samenhangend beleid, waarin sociale ondersteuning, preventie en maatwerk elkaar versterken. Niet door problemen te verplaatsen tussen afdelingen, maar door verantwoordelijkheid te nemen voor het geheel.

Voor de Partij voor de Rechtsstaat is sociale rechtvaardigheid geen ideologisch streven, maar een praktische opdracht. Een stad waarin mensen structureel in armoede leven, kan niet spreken

van gelijke bescherming of gelijke kansen. Den Haag moet een stad zijn waarin iedereen kan meedoen, niet omdat het moet, maar omdat het kan.

Armoedebestrijding is daarmee geen kostenpost, maar een investering in vertrouwen, stabiliteit en toekomst. Een rechtsstaat die preventief handelt en sociale rechtvaardigheid serieus neemt, beschermt niet alleen de kwetsbaren, maar versterkt de samenleving als geheel.

Waar bestaanszekerheid ontbreekt, faalt de rechtsstaat. Waar preventie werkt, krijgt recht zijn betekenis terug. Daarom is in een rechtsstaat is bestaanszekerheid een fundamenteel recht. Iedere inwoner heeft recht op een toereikend inkomen, een veilige woning en uitzicht op een stabiele toekomst. Niemand mag door falend beleid, onduidelijke regelgeving of stapeling van maatregelen structureel in de knel raken. Armoede past niet in een welvarende rechtsstaat, maar is desondanks een groeiende realiteit. Door stijgende kosten voor wonen, energie en levensonderhoud raken steeds meer mensen financieel overvraagd. Ook werkenden zien hun koopkracht dalen en ervaren onzekerheid over hun bestaansminimum. Deze ontwikkeling is geen natuurverschijnsel, maar het gevolg van langdurige beleidskeuzes waarin rechtszekerheid, eenvoud en menselijke maat onvoldoende zijn geborgd.

Het recht op bestaanszekerheid moet worden gewaarborgd door:

1. Rechtszekere en begrijpelijke inkomensregelingen
Uitkeringen, toeslagen en ondersteuning moeten eenvoudig, transparant en juridisch voorspelbaar zijn. Burgers moeten weten waar zij recht op hebben en dat recht ook daadwerkelijk kunnen effectueren.
2. Preventief armoede- en schuldenbeleid
De overheid investeert structureel in vroegsignalering, preventie en ondersteuning, in samenwerking met gemeenten, zorginstellingen en maatschappelijke organisaties, om problematische schulden en langdurige afhankelijkheid te voorkomen.
3. Bescherming tegen disproportionele handhaving
Controle en handhaving vinden plaats binnen de grenzen van proportionaliteit en redelijkheid, met ruimte voor maatwerk en rechtsbescherming.
4. Betaalbare basisvoorzieningen binnen duidelijke kaders
De overheid bevordert toegang tot betaalbare primaire levensbehoeften, met heldere afspraken en zonder rechtsongelijkheid of willekeur.
5. Toegang tot recht als randvoorwaarde
Financiële kwetsbaarheid mag nooit een belemmering zijn om bezwaar te maken, beroep in te stellen of onafhankelijke toetsing te verkrijgen.

Onze uitgangspunten

1. Menselijke waardigheid als basis
Iedereen verdient een bestaan waarin basisbehoeften zijn gewaarborgd. Overheidssteun is er om mensen op weg te helpen, niet om afhankelijkheid te bestendigen.
2. De burger centraal
Beleidsregels en uitvoeringspraktijk moeten uitgaan van vertrouwen in de burger. Mensen zijn geen nummers, maar individuen met rechten, plichten en eigen verantwoordelijkheden.

3. Eerlijke kansen op werk en inkomen
Werk is de meest duurzame weg uit armoede. Wij bevorderen een economie waarin werken loont, kleine ondernemers ruimte krijgen en bureaucratische drempels worden verlaagd.
4. Eenvoud en duidelijkheid in het sociaal stelsel
Het huidige systeem van toeslagen en regelingen is complex. Wij willen één overzichtelijk systeem dat zekerheid biedt, rechtvaardig is en misbruik tegengaat.
5. Bescherming van gezinnen en kinderen
Geen enkel kind mag de gevolgen dragen van armoede. Gemeenten krijgen ruimte om gezinnen snel en praktisch te helpen, zonder onnodige regels.
6. Schulden oplossen met perspectief
Mensen met schulden verdienen een eerlijke kans op een nieuw begin. Schuldhulp moet eenvoudig, menselijk en wederkerig zijn: wie meewerkt aan herstel, krijgt steun.
7. Betaalbaar leven
De overheid ziet toe op redelijke prijzen voor wonen, energie en basisvoorzieningen. Marktwerking is geen doel op zich, maar moet bijdragen aan het algemeen belang.

De Partij voor de Rechtsstaat kiest voor een samenleving waarin iedere burger gelijkwaardig wordt behandeld, de overheid betrouwbaar en dienstbaar is, en hulp hand in hand gaat met verantwoordelijkheid.

1. Rechtszekere en begrijpelijke inkomensregelingen
Uitkeringen, toeslagen en ondersteuning moeten eenvoudig, transparant en juridisch voorspelbaar zijn. Burgers moeten weten waar zij recht op hebben en dat recht ook daadwerkelijk kunnen effectueren.
2. Preventief armoede- en schuldenbeleid
De overheid investeert structureel in vroegsignalering en ondersteuning, in samenwerking met gemeenten, zorginstellingen en maatschappelijke organisaties, om problematische schulden en langdurige afhankelijkheid te voorkomen.
3. Bescherming tegen disproportionele handhaving
Controle en handhaving vinden plaats binnen de grenzen van proportionaliteit en redelijkheid, met ruimte voor maatwerk en rechtsbescherming.
4. Betaalbare basisvoorzieningen binnen duidelijke kaders
De overheid bevordert toegang tot betaalbare primaire levensbehoeften, met heldere afspraken en zonder rechtsongelijkheid of willekeur.
5. Toegang tot recht als randvoorwaarde
Financiële kwetsbaarheid mag nooit een belemmering zijn om bezwaar te maken, beroep in te stellen of onafhankelijke toetsing te verkrijgen.

HOOFDSTUK 5 ECONOMIE & INOVATIE

Een sterke rechtsstaat vraagt om een sterke, integere economie

Een rechtvaardige stad kan niet bestaan zonder economische vitaliteit. Werkgelegenheid, ondernemerschap en innovatie vormen de basis voor bestaanszekerheid en maatschappelijke stabiliteit. Toch ervaren veel Haagse ondernemers de gemeente niet als partner, maar als hindernis. Procedures duren lang, regels zijn onduidelijk en handhaving wordt niet altijd als voorspelbaar ervaren.

Een rechtsstaat functioneert alleen wanneer economische regels helder, proportioneel en consistent worden toegepast. Ondernemers moeten weten waar zij aan toe zijn. Onvoorspelbaar bestuur remt investeringen, belemmert groei en tast vertrouwen aan.

Ondernemers als partners van de stad

De Partij voor de Rechtsstaat kiest voor een bestuurscultuur waarin ondernemers worden gezien als mede-bouwers van de stad.

Dat betekent:

- een vast aanspreekpunt per stadsdeel voor ondernemers;
- structureel overleg met brancheorganisaties en lokale ondernemersverenigingen;
- tijdige betrokkenheid bij beleidswijzigingen die economische impact hebben;
- duidelijke communicatie over vergunningen, regelgeving en handhaving.

Beleid wordt niet over ondernemers uitgerold, maar met hen besproken.

Snellere en rechtszekere vergunningverlening

Vergunningprocedures moeten binnen wettelijke termijnen worden afgehandeld, zonder onnodige vertraging of willekeur.

Wij zetten in op:

- digitale en transparante aanvraagprocedures;
- duidelijke maximale behandeltermijnen;
- actieve voortgangscommunicatie richting aanvragers;
- vereenvoudiging waar wetgeving dat toelaat.

Rechtszekerheid betekent ook dat gelijke aanvragen gelijk worden behandeld.

Gelijke handhaving, proportioneel optreden

Handhaving moet voorspelbaar en proportioneel zijn. Ondernemers mogen niet afhankelijk zijn van toevallige interpretatie of wisselende prioriteiten.

- Duidelijke handhavingskaders per sector;
- waarschuwing en hersteltermijn waar mogelijk;
- zware maatregelen uitsluitend bij ernstige of herhaalde overtredingen.

Bestuurlijk optreden mag nooit onnodig economische schade veroorzaken. Een gezonde economie vereist vertrouwen in het bestuur.

De gemeente waarborgt:

- volledige transparantie bij aanbestedingen;
- objectieve en toetsbare selectiecriteria;
- actieve bestrijding van belangenverstrengeling;
- openbare verantwoording bij grote economische projecten.

Economische groei zonder integriteit ondermijnt de rechtsstaat.

Innovatie in dienst van inwoners

Innovatie is geen doel op zich, maar een middel om de stad beter te laten functioneren. Den Haag investeert in:

- digitalisering die dienstverlening versnelt en toegankelijk maakt;
- ondersteuning van innovatieve startups en mkb;
- samenwerking met kennisinstellingen;
- slimme mobiliteitsoplossingen die verkeersdruk verminderen;
- verduurzaming als economische kans.

Technologie moet kansen vergroten, niet uitsluiten. Een sterke economie versterkt bestaanszekerheid, vermindert armoede en vergroot vertrouwen in de overheid. De Partij voor de Rechtsstaat kiest voor een economie waarin rechtszekerheid, ruimte en verantwoordelijkheid hand in hand gaan.

HOOFDSTUK 6 ONDERWIJS & SAMENLEVING

Gelijke kansen als fundament van de rechtsstaat

Een rechtsstaat begint bij bescherming, maar wordt duurzaam door gelijke kansen. Onderwijs is de krachtigste motor voor sociale mobiliteit, economische zelfstandigheid en maatschappelijke samenhang. In Den Haag zien we echter grote verschillen tussen wijken in onderwijskansen, schoolprestaties en toekomstperspectief. Deze verschillen zijn geen natuurgegeven, maar vragen om gerichte inzet.

Naschoolse opvang als structurele voorziening

Voor veel gezinnen is naschoolse opvang geen luxe, maar randvoorwaarde voor werk en ontwikkeling.

De Partij voor de Rechtsstaat zet in op:

- uitbreiding van betaalbare naschoolse opvang;
- extra opvangcapaciteit in wijken met onderwijsachterstanden;
- samenwerking tussen scholen, sportclubs en culturele instellingen;
- structurele huiswerk- en taalondersteuning.

Naschoolse opvang is preventief beleid tegen schooluitval en armoede.

Kansengelijkheid in het onderwijs

Gelijke kansen vragen om ongelijk investeren waar nodig.

Wij kiezen voor:

- gerichte ondersteuning van scholen in kwetsbare wijken;
- intensieve taal- en rekenprogramma's;
- samenwerking tussen onderwijs, jeugdzorg en wijkteams;
- vroegsignalering van schooluitval.

Onderwijsachterstanden mogen niet generaties lang worden doorgegeven.

Bescherming van jongeren

Jongeren moeten perspectief hebben. De gemeente investeert daarom in:

- stage- en werkervaringsplekken;
- samenwerking met ondernemers voor leerwerktrajecten;
- preventie tegen criminele ronseling;
- sport- en cultuurvoorzieningen als beschermende factor.

Repressie zonder perspectief is geen oplossing.

Vrouwenrechten en veiligheid

Een rechtsstaat beschermt actief tegen geweld en structurele achterstelling.

De gemeente ontwikkelt:

- een integraal actieplan tegen huiselijk geweld en femicide;
- laagdrempelige meldpunten;
- snelle samenwerking tussen zorg, politie en hulpverlening;
- ondersteuning bij economische zelfstandigheid.

Vrouwen moeten veilig, zelfstandig en volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving.

Sociale cohesie en inclusie

Den Haag is een internationale stad met grote diversiteit. Dat is een kracht, mits bestuur verbindend optreedt.

Wij bevorderen:

- dialoog en ontmoeting in wijken;
- ondersteuning van maatschappelijke initiatieven;
- bestrijding van discriminatie;
- actieve betrokkenheid van inwoners bij beleidsvorming.

Een sterke samenleving vraagt om wederzijds respect én duidelijke normen.

Slotbeschouwing

Een sterke economie, goed onderwijs en sociale samenhang vormen samen het fundament onder een stabiele rechtsstaat. Wanneer inwoners perspectief hebben, ondernemers kunnen ondernemen en jongeren kansen krijgen, groeit vertrouwen in de overheid. Maar uiteindelijk draait alles om een fundamentele vraag die steeds vaker klinkt in onze stad:

Waar is ons recht?

Die vraag wordt gesteld door de huurder die geen betaalbare woning kan vinden.

Door de ondernemer die verdwaalt in regels.

Door de ouder die geen opvang kan regelen.

Door de vrouw die bescherming zoekt tegen geweld.

Door de werkzoekende die wordt afgewezen zonder eerlijke kans.

Wanneer inwoners zich dit afvragen, staat niet alleen beleid ter discussie maar ook staat het vertrouwen in de rechtsstaat zelf onder druk.

De Partij voor de Rechtsstaat kiest daarom voor een stad waarin het recht niet abstract is, maar voelbaar in het dagelijks leven. Een stad waarin:

- regels beschermen in plaats van verstikken;
- bestuur uitlegbaar, transparant en controleerbaar is;
- veiligheid proportioneel en mensgericht wordt gewaarborgd;
- wonen betaalbaar en leefbaar blijft;
- armoede preventief en structureel wordt bestreden;
- ondernemers ruimte krijgen binnen heldere en eerlijke kaders;
- onderwijs daadwerkelijk kansen biedt aan ieder kind.

Wij kiezen voor:

- voorspelbaar bestuur;
- sociale rechtvaardigheid;
- economische vitaliteit;
- en een stad waarin iedereen zich beschermd weet.

De vraag “Waar is ons recht?” mag in Den Haag nooit onbeantwoord blijven. Het antwoord ligt in een overheid die verantwoordelijkheid neemt, grenzen stelt waar nodig, beschermt waar dat moet en perspectief biedt waar dat ontbreekt.

Zo wordt Den Haag niet alleen de stad van recht en vrede genoemd, maar ook daadwerkelijk beleefd als een stad waar het recht werkt voor iedereen.